

ROZHOVORY O ČÍTANÍ A ČITATELSTVE SO ŽIAKMI ZÁKLADNÝCH ŠKÔL

INTERVIEWS ON READING AND READING ENTHUSIASM WITH PUPILS OF ELEMENTARY SCHOOL

Cabanová Mariana, Babiaková Simoneta

Kľúčové slová: čítanie, čitateľstvo, žiak základnej školy

Key words: reading, reading enthusiasm, pupils of elementary school

V teoretických východiskách štúdie rozoberiame problematiku rodiaceho sa čitateľstva detí/žiacov a jeho rozvíjania na predprimárnom a primárnom stupni školy. Pri nadobúdaní čitateľskej gramotnosti dieťaťa ide na jednej strane o rozvíjanie kognitívnej stránky osobnosti, na druhej strane o rozvíjanie emocionálnej stránky podporované receptívno-zážitkovými procesmi. Tieto procesy sa podieľajú na rozvíjaní čitateľstva. Poukážeme na problémy spojené so stratou záujmu o čítanie a čitateľstvo s rastúcim vekom žiakov pri prechode na druhý stupeň základnej školy.

V štúdiu predstavíme zámery, ciele a metodologickú platformu vedeckého projektu VEGA 1/0455/18 Výskum a rozvoj čitateľstva žiakov mladšieho školského veku.

Prezentujeme výsledky flexibilných pološtruktúrovaných rozhovorov so žiakmi štvrtého a siedmeho ročníka ZŠ, realizovaných so snahou vniknúť do ich jazykových štruktúr pre jednoduchšie metodologické zvládnutie tvorby a spresnenie štruktúry výskumného nástroja - dotazníka. V spolupráci s učiteľmi slovenského jazyka sme zámerne vybrali ohniskové skupiny žiakov „čitateľov“ a „nečitateľov“. Konkrétne školy sme oslovili na základe dostupného výberu, žiaci boli do ohniskových skupín nominovaní učiteľmi a ohniskovú skupinu tvorilo sedem až desať žiakov, prevažne chlapci. Rozhovory boli nahrávané, následne prepísané a analyzované. Výsledky rozhovorov interpretujeme kvalitatívnou procedúrou konštatnej komparácie v troch skúmaných oblastiach: ja ako čitateľ; sociálne pozadie čítania a čitateľstva; obsah čítaného deťmi/žiakmi.

Z výsledkov rozhovorov je najzaujímavejší fakt, že žiaci, ktorých učitelia považujú za nečitateľov, vôbec nečitateľmi nie sú. Sú ale čitateľmi textov, o ktorých sa na výučbe nerozpráva, pretože nie sú súčasťou obsahov vzdelávania. Kým čitatelia čítajú najmä dobrodružné knihy, detektívky, dievčenské romány a fantasy príbehy, nečitelia čítajú najmä texty z internetu kvôli domácim úlohám, SMS správy, vtipy a knihy o počítačoch. Čítajú, keď sa nudia a nemajú čo robiť.

Ukázalo sa, že majú niečo rozčítané, ale nie sú to knihy pre literárny zážitok, typické pre ich vek. Tiež je zaujímavé, že štvrtáci v porovnaní so siedmakmi viac v rozhovoroch spomínali iné média ako knihy a časopisy. Záverečné zhrnutia budú základom pre tvorbu hlavného výskumného nástroja v projekte.

Abstract: The study will present the aims, objectives and methodological platform of the scientific project VEGA 1/0455/18 entitled Research And Development Of Reading Enthusiasm With Younger School-Age Learners. In the theoretical background of the study, we discuss the issue of reading enthusiasm and its development at pre-primary and elementary school. We present the results of flexible semi-structured interviews with pupils of the fourth and seventh year of elementary school. The most interesting fact from the interview results is that the pupils whom teachers regard as non-readers are not at all impersonal.

Literatúra/References:

- Babiaková, S. (2015). *Children's Preconcepts of Linguistic and Literary Literacy at the Threshold of Education*. In Proceedings include at ICERI 2015 conference. Sevilla: IATED, 2015.
- Kasáčová, B. a kol. (2017). *Deti na prahu vzdelávania. Výskumné zistenia a pedagogické inšpirácie*. Banská Bystrica: PF UMB.
- Levy, R. (2011). *Young children reading*. University of Sheffield, UK: Sage Publishing.